

KOOP JE EIGEN JUNGLE IN COSTA RICA

Red het oerwoud door het te kopen. Oud-Sevenummer Arthur van der Linden heeft de stichting Oasebos opgericht, via welke iedereen een stukje bedreigd oerwoud in het Midden-Amerikaanse Costa Rica kan kopen en daarmee van de ondergang redden.

Door Marc van der Sterren

Het idee dat je duurzaam geld kunt verdienen aan de tropische natuur is een illusie. Hardhout uit de jungle kun je maar één keer verkopen. De bodem die na duurzaam grondgebruik vrijkomt, is onvoldoende vruchtbaar voor langdurige landbouw. Hotels bouwen om het toerisme toe te laten in de ongerepte natuur is een contradictie, want als elke dag toeristen door het oerwoud banjeren is de natuur immers niet meer ongerept.

Tropisch oerwoud verdwijnt in een rap tempo. Het proces lijkt onomkeerbaar in de huidige economische realiteit. Toch hoeft de economie helemaal geen vijand te zijn van het bedreigde oerwoud. Volgens natuurbeschermers Arthur van der Linden gaat idealisme best samen met economische drijfveren. "Koop een stuk natuur en het blijft je eigendom. De bescherming is verzekerd." Van der Linden heeft het voor elkaar. In Costa Rica vond hij het paradijs en hij heeft het meteen gekocht. Dat wil zeggen: hij ontdekte een uniek stuk droog tropisch woud met de naam El Salto. Die naam dankt het aan de twee watervallen die het oerwoud van een constante stroom helder bronwater voorzien. Het bos zit vol met bedreigde diersoorten en herbergt zeldzame geneeskrachtige planten.

In het woud leven het boskonijn, de opossum en de agouti. Er zijn gordeldieren, luiaarden, miereneters, coyotes en minimaal vijf soorten katachtigen, waaronder panters en poema's. En er zitten apen, zoals de brulaap en de kapucijnaap. „Wat er precies allemaal leeft, is nog niet eens onderzocht", vertelt de onderzoeker.

Het gebied stond te koop. Om elk commercieel initiatief in de kiem te smoren kocht hij alvast achttien hectare van het oerwoud. Het complete natuurgebied meet 170 hectare en ligt helemaal verscholen in een vallei. Dankzij de strategische aankoop van Van der Linden en zijn stichting Oasebos is de vallei toegankelijk; de natuurbeschermers is eigenaar van de enige ingang.

VAN DER LINDEN is een geboren natuurbeschermers. Als kind had hij zijn eigen boomkwekerijtje. Hij groeide op in het ontgonnen Peellandschap van Noord-Limburg, waaraan hij zich al op jonge leeftijd stoorde. Zijn zelf opgekweekte eiken- en berkenboompjes plantte hij in de natuur. Langs wegen, akkerranden en beekjes. Die bomen haalden het niet. Ze waren

niet bestand tegen onderhoudswerkzaamheden van gemeente en waterschap. Pas toen Arthur van der Linden ambtenaar werd in zijn geboorteplaats Sevenum, bleven de bomen staan. Onder zijn leiding werden in de regio duizenden bomen aangeplant.

Maar zijn ambitie reikte verder dan het aanplanten van bomen. Universitaire studies tropische bosbouw en tal van wereldreizen verscherpten zijn inzicht over de noodzaak van het behoud van oerbos. Het razende tempo waarin de kaalslag van het oerbos plaatsvindt, raakt hem in het hart. „In Nederland is geen oerbos meer te vinden. Helemaal nergens." Hij kan er niet over uit. Nou is Van der Linden wel erg kritisch als het om oorspronkelijkheid gaat. In heel West-Europa kan hij vrijwel geen oernatuur vinden. „De ingrepen van de mens zijn overal aan te wijzen. Al ga je helemaal tot in het oosten van Polen. Je vindt geen bos meer waar nooit is gekapt of gejaagd."

Die puurheid is vrijwel alleen in de dichte regenwouden te vinden. „Er zijn ontzettend veel planten en dieren die om onbekende redenen uitsluitend in oerbos voorkomen. Hoe goed we het ook voor hebben met de natuur, al geef je duizenden euro's aan natuurontwikkeling, als die oorspronkelijke flora en fauna weg zijn. komen ze nooit met terug."

Van zichzelf is Arthur van der Linden een vrolijke gast. Een krullenbol die met pretoogjes vertelt over de rijke flora en fauna van het tropisch oerwoud. Maar gaat het gesprek over het razend tempo waarmee het tropisch woud verdwijnt, dan betreft de lucht. Dan krijgt de conversatie ineens een serieuze wending. Alle dreigingen waar het tropisch oerwoud mee kampt, gaan de Sevenumse oerwouddeskundige aan het hart. Zijn positieve instelling blijft echter onaangetaast. Want het is wel degelijk mogelijk het oerwoud te beschermen. Het tempo waarmee het tropisch oerwoud verdwijnt, is schrikbarend. Als er niks verandert, is binnen vijftig jaar vrijwel al het tropisch oerwoud verdwenen. „Behalve ons Oasebos. Dat blijft bewaard", zegt Van der Linden stellig. „Pure natuurbescherming staat voorop in onze doelstellingen. De stichting is zo in elkaar gestoken dat niemand daar iets aan kan wijzigen." Zijn eerste bezoek aan Costa Rica dateert uit 1993. Als student tropische bosbouw bezocht hij elk bijzonder oerwoud en bos in het hele Midden-Amerikaanse land. De overweldigende natuur die hij er aantroef op het schiereiland Nicoya, liet hem niet meer los. Vijf jaar later keerde hij terug, ging er wonen en vond werk op het schiereiland. Costa Rica heeft een reputatie op het gebied van natuurbescherming. Niet alleen de overheid is ontzettend vooruitstrevend op milieugebied, ook de bevolking is overtuigd van de noodzaak van de bescherming van de natuur. "Vooral op Nicoya", heeft Van der Linden ervaren.

Toch wordt in Costa Rica nog steeds oerwoud gekapt. Daar wordt nu eenmaal veel geld aan verdiend. De overheid mag natuurbescherming hoog in het vaandel hebben, zonder geld verandert er weinig. „Je voelt je wel erg machteloos wanneer je weer een vrachtwagen hout langs ziet rijden.”

Van der Linden stond soms oog in oog met mensen die met een kettingzaag het woud rokken om even snel wat dollars te verdienen. „Degene die het hout verkoopt, heeft weer een paar weken te eten. Misschien wel een paar maanden. Dan is hij er op hetzelfde punt. Maar het oerwoud is voor altijd weg.” 's Nachts kwam hij stropers tegen die uit het oerwoud kwamen met hun buit. De natuurbeschermmer schroomde niet hen aan te spreken op hun gedrag. „Maar het valt niet mee hen te overtuigen. Het is gewoon hun broodwinning.”

DE NATUUR KOPEN om ze van de ondergang te redden. Dat is het simpele idee van Van der Linden. Koop een stuk bedreigd oerwoud op en zorg dat iedereen er afblijft. Net als indertijd bij het Bulderbos in de Haarlemmermeer. Opgekocht door 350 particulieren om te verhinderen dat Schiphol een vijfde baan aan zou leggen. „Nou, dat ligt toch wel even wat anders”, meent Van der Linden. „Dit is geen protestactie. De dreiging is natuurlijk groot, maar het is niet persé dit oerwoud dat onmiddellijk bedreigd wordt. Wie illegaal hout wil kappen, kan altijd nog in een ander bos terecht. Maar het uitgangspunt is wel bescherming door aankoop. Dat klopt.” Het idee werd geboren toen hij de kaalslag van het Amazonewoud zag. Met een grote zak geld klopte hij aan bij het Wereld Natuur Fonds. „Als lid wilde ik best een paar duizend euro's extra schenken, op voorwaarde dat het WNF het aan het Amazonewoud zou spenderen.”

Een vergeefse poging. Elke donatie aan het WNF verdwijnt in algemene middelen. Salarissen maken daarvan een groot deel uit. „Daar kun je niet omheen.” Als oud-werknemer van het WNF is Van der Linden daar heel realistisch in. En ook bewustwording staat in de doelstelling van het WNF. „Ontzettend belangrijk”, vindt Van der Linden. „Maar het is zo jammer dat er zo weinig geld overblijft voor pure natuurbescherming.”

NOG STEEDS IS Van der Linden lid van het WNF. Maar met zijn eigen stichting maakt hij het mogelijk dat natuurvrienden het heft in eigen hand nemen. Je kunt zelf het verschil maken”, zegt hij gedreven. Zijn stichting werkt met minimale algemene middelen, zodat vrijwel al het geld van donateurs wordt gestoken in de aankoop van bedreigd oerwoud. En wie honderd procent garantie wil, koopt zelf een stuk oerwoud. Via de stichting Oasebos. Een contract en een certificaat bewijzen het aandeel dat de participant in het Oasebos in Costa Rica heeft gestoken. Met de

opbrengst van de verkochte stukken land, koopt Van der Linden weer een nieuw deel van het El Salto-woud. Een stuk oerwoud kopen is een fluitje van een cent. Voor 475 euro heb je al een stuk oerwoud ter grootte van een voetbalveld. Duur? De grondlegger van de stichting noemt het goedkoop. In Nederland kost een stuk natuurgebied tien keer zoveel. „En de natuur in El Salto is vele malen rijker.” Hij rekent voor dat natuuraanschaf in Costa Rica per euro tweehonderd maal zoveel natuur oplevert als aanschaf in Nederland. „En dan hou ik nog geen rekening met de lagere lonen in Costa Rica. Het onderhoud kost daardoor aanzienlijk minder.” De bescherming en het onderhoud van het natuurgebied van Oasebos is volledig gegarandeerd. El Salto krijgt de status van Absoluut Reservaat, waarmee het Costaricaanse ministerie van Natuurbeheer zich daartoe verplicht. De Costaricaanse stichting Bosque Oasis blijft juridisch eigenaar van het natuurgebied. Zo is de bescherming absoluut zeker.

ALLES IS VOLLEDIG dichtgetimmerd. Wie een stuk Oasebos koopt, mag zich economisch eigenaar noemen van een stuk grond waar hij van z'n lang zal ze leven helemaal niks mee kan doen. Het lijkt misschien vreemd, maar er zijn genoeg gegadigden te vinden, beweert Van der Linden. De stichting is amper officieel rond, toch is meer dan de helft van de eerste fase al verkocht. Elf van de achttien hectare zijn al in handen van particuliere eigenaren die van hun eigen grond af moeten blijven. „Daarvoor hebben ze het juist gekocht”, verklaart Van der Linden. „Zodat het altijd beschermd zal blijven.”

Maar eigenaren kun je toch niet van hun grond weren? „Nee, dat kan niet. Als eigenaar mag je het gebied bezoeken. Maar wel uitsluitend op gezette tijden en alleen onder begeleiding van de opzichter,” Dit om de natuur niet te verstoren. „Het is een van de weinige plekken in Costa Rica waar nog otters zitten”, vertelt de natuurbeschermmer. „Dat zijn ontzettend schuwe beestjes. Die laten zich erg snel verjagen.”

Van der Linden belooft de Oasebeseigenaren die hun grond willen bezoeken een unieke ervaring. „De opzichter neemt je mee naar de watervallen. Dat is magnifiek.” Hij raakt niet uitgepraat over het oerwoud. Maar ook niet over zijn stichting: „Het eigendomsrecht is overerfbaar. Dus het oerwoud blijft tot in lengte van jaren beschermd.” Mocht de eigenaar in geldnood komen, dan kan hij zijn stuk oerwoud weer verkopen. En hoe schaarser het oerwoud wordt, hoe meer het eigen stukje jungle oplevert. „Ja, dat klopt”, zegt Arthur. „Maar daar moet je het niet voor doen. Doe het omdat het zuivere natuurbescherming is. Het is puur en duurzaam. En omdat je zelf het verschil kunt maken.”